

Memo

Advies/voorstel

onderwerp	Reactie op de managementletter 2023
datum	8 januari 2024
deadline	
zaaknummer	Z/23/459996/INT/23/1191916
van afdeling/ambtenaar	Concerncontroller, [REDACTED]
aan afdeling/college/raad	

Inleiding

Het verantwoordingsjaar 2023 is het eerste jaar dat het college een rechtmatigheidsverantwoording op moet stellen. Het belangrijkste doel van de rechtmatigheidsverantwoording is het verbeteren van de interne beheersing om waar nodig de raad beter en eerder te informeren. De organisatieverandering draagt bij aan de verbetering van de interne beheersing. Door sturing in de organisatie lager te beleggen kan meer grip worden verkregen op de verschillende processen.

De accountant geeft in zijn managementletter de belangrijkste aandachtspunten ten aanzien van de interne beheersing weer.

1. Kernpunten

Onze interne beheersing voldoet aan de daaraan te stellen vereisten. Wij willen deze nog verder verbeteren. Bewustzijn van fraude risico factoren is een continu aandachtsgebied dat op specifieke momenten wordt aangescherpt. In preventieve zin en door middel van het stellen van een voorbeeld. Wij begrijpen het advies van een jaarlijkse expliciete analyse, maar verwachten geen wezenlijke wijziging in het bewustzijn als gevolg daarvan ten opzichte van het huidige bewustzijn. Het voorkomen van fraude en medewerkers beschermen tegen het plegen van fraude ligt grotendeels bij de "zachte" kant van de beheersing en is daarmee een continu proces.

Gedurende 2023 zijn de kaders en vereisten rondom de rechtmatigheidsverantwoording meer helder geworden. In mei 2023 heeft de raad de formele kaders vastgesteld. Tot aan het opstellen van de jaarstukken in 2024 verwachten wij nog verdere aanpassingen, verduidelijkingen en aanscherpingen. Tot nu toe hebben wij de werkzaamheden zonder extra ondersteuning kunnen uitvoeren. Wellicht is het in de afrondende fase nodig om ondersteuning in te zetten. Het instrument om te komen tot de verantwoording functioneert, maar de rol van proceseigenaren in deze verandering moet nog verder worden verduidelijkt.

Wij onderschrijven het belang van goed functionerende IT in deze tijd. Dit als waarborg en ondersteuning op verschillende onderdelen. Is informatie veilig, werken we efficiënt en helpt het bij het sturen en verantwoorden. Het gesprek met de RID over de ISAE is in 2022 gestart, maar er zijn nog geen concrete afspraken over deze verklaring.

2. Aandachtspunten raad

De auditcommissie heeft de accountant gevraagd om een drietal specifieke vragen nader te onderzoeken. De accountant heeft in de managementletter zijn verantwoording opgenomen.

In hoofdlijnen kunnen wij ons vinden in de beantwoording van de vraagstukken.

3. Algemene beheersing

Zoals bij de kernpunten aangegeven zien wij de organisatieontwikkeling als een belangrijk middel om verschillende aspecten van de organisatie te verbeteren. Verbindingen tussen beleid en uitvoering binnen een domein te versterken en betere (aan)sturing op en in de organisatie.

Doelmatigheidsonderzoeken

In de verordening 213a staat aangegeven dat we gestructureerd onderzoeken zouden moeten uitvoeren. De afgelopen jaren hebben we verschillende onderzoeken uitgevoerd rondom de organisatieontwikkeling die kwalificeren als 213a onderzoeken. Een onafhankelijke rekenkamer die in 2023 is ingericht kan soortgelijke onderzoeken uitvoeren. In 2024 krijgt u een voorstel om deze verordening te actualiseren.

Financiële risico's en financiële positie

Het weerstandsvermogen is onderdeel van de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Het is daarnaast ook een instrument om de raad te informeren over materiële ontwikkelingen die nog niet in geld tot uitdrukking zijn gekomen in de begroting. Als voorbeeld wijzen wij u op de ontwikkelingen rondom Zevenpoort II in de begroting 2024.

Fraude en integriteit

Wij zijn bezig geweest met het vastleggen van de integriteit. In het handboek voor personeel zijn vereisten opgenomen. In de jaarstukken zullen wij hierover verantwoorden.

Fiscaliteiten

In 2023 verrichten wij steekproefsgewijs controles op de juistheid van de toegepaste BTW. Ten aanzien van de VPB-plicht zijn wij ons bewust van de mogelijke verplichtingen door de aankoop van nieuwe gronden. In 2024 laten wij een integrale controle uitvoeren op de VPB-positie.

Inkooporganisatie

Wij hebben de afgelopen jaren stappen gezet om de inkooporganisatie anders te organiseren. De plannen voor een andere structuur en inrichting zijn gereed. In afstemming met Duiven en Westervoort wordt medio 2024 bepaald hoe wij kunnen uittreden uit de RID-inkoop, zodat wij dit op onze wijze kunnen organiseren.

IT en informatieveiligheid

Wij onderschrijven het belang van een juiste controle op gebruikersrechten. Mede door het steeds verder uitbreiden van Single Sign On (SSO) worden rechten beter beheerd. Ook vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) wordt dit gemonitord. Bewustwording en verbetering van beheersing zijn daarmee continu proces.

4. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording heeft als belangrijkste doel om de interne beheersing te vergroten. De verbijzonderde interne controle geeft een onafhankelijk oordeel over de beheersing van de processen, waaronder de financiële rechtmatigheid. Eind december zijn de controles tot en met het 3de kwartaal nagenoeg afgerond. In 2024 zal met name de controle op de Europese Aanbestedingen nog plaats moeten vinden. Dit is het meest omvangrijke en complexe proces. De bevindingen over de eerste kwartalen zijn besproken met het management (proceseigenaren) en in het college. Wij zien net als de accountant aandachtspunten voor verbetering van de interne beheersing. Met name in het sociaal domein zijn nog de nodige stappen te zetten om enerzijds tot een verantwoording te komen, anderzijds om te voldoen aan de

vereisten van de (financiële) rechtmatigheid. Door het tijdelijk uitvallen van de kwaliteitsmedewerkers is externe ondersteuning ingezet om tijdig tot een verantwoording te kunnen komen.

Normenkader

In februari 2024 ontvangt u een raadsvoorstel met een geactualiseerd normenkader, de belangrijkste ontwikkelingen en een voorstel om het controleprotocol te laten vervallen. Andere aanbevelingen over processen en strakkere scheiding tussen getrouwheid en rechtmatigheid nemen wij hierin mee.

Controleplan

Op basis van de ervaringen in 2023 met het normenkader, het controleplan 2023 en de verantwoording leggen wij het controleplan 2024 eerder ter besluitvorming voor. De verschillende adviezen worden hierbij betrokken.

5. Inzicht in processen

Gedurende 2023 zijn wij verder gegaan met verbeteringen in processen, maar deze verbeteringen raken niet altijd de adviespunten van de accountant. Dit is bijvoorbeeld het geval in het sociaal domein, waar er op verschillende beleidsonderdelen verbeteringen in gang zijn gezet middels een programma. Deze moeten leiden tot een verbetering op de adviespunten die door de accountant zijn geformuleerd. Processen en procedures zijn her- en beschreven, maar naleving van deze nieuwe processen is een ontwikkelpunt.

Inkopen

Ten aanzien van inkopen hangt veel samen met de organisatieontwikkeling die een andere verdeling van bevoegdheden zal geven. Daarnaast loopt het traject van de ontvlechting RID-inkoop nog zoals aangegeven. Mede door deze factoren is hier bewust vertraagd.

Subsidieverstrekingen

Na de zomer is de applicatie voor het subsidieregister in werking getreden. Dit in lijn met het voornemen in de begroting. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden alsmede de vereisten rondom het subsidieproces moeten nog verder worden vormgegeven. De centrale monitoring middels het register moet hier meer mogelijkheden toe geven, waarmee de constatering moeten worden voorkomen.

WMO en Jeugd

De accountant heeft voor de onderdelen Jeugd en WMO de meeste opmerkingen opgenomen. In totaal zijn er 7 opmerkingen gemaakt over verschillende aspecten. Op de meeste opmerkingen is actie ondernomen om verbetering te realiseren. Bij twee onderdelen is nog geen actie ondernomen. De meeste opmerkingen zijn terug te voeren naar administratieve discipline. Middels het programma SD zijn processen en procedures herschreven en zijn deze geïmplementeerd. De naleving en het toezicht op de naleving zijn voorwaarden om verbetering te realiseren. De organisatieontwikkeling moet hier ook extra mogelijkheden voor gaan bieden. Voor leerlingenvervoer is voorgaand jaar een aanvullend onderzoek uitgevoerd en was het voornemen om de eigen bijdrage te laten vervallen. In totaal bedraagt dit ongeveer € 8.000 op jaarbasis. Gezien het bedrag gerelateerd aan de omvang van de begroting wordt dit voor 2023 niet verder onderzocht.

Verhuur panden

Ter voorbereiding op het nieuwe huurprijsbeleid dat aan u wordt voorgelegd in 2024 zijn de contractuele kortingen in voormalig Rijnwaarden nog in stand gebleven. Dit gaat over een beperkt aantal, voornamelijk grond, verhuren.

Personeel

Voor personeel zijn 4 oude constatering opgenomen en 1 nieuwe. Bij 1 oude is actie ondernomen, bij de overige nog niet. Het advies heeft gezien de aard geen hoge prioriteit toegekend gekregen. Ze zijn voornamelijk administratief van aard en er zijn geen substantiële risico's aan de constatering gekoppeld of er is geen alternatieve controle informatie aanwezig. De uitdiensttreding wordt bijvoorbeeld wel gecontroleerd door de verbijzonderde interne controle en er zijn geen bijzonderheden bij die controles geconstateerd.

6. Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

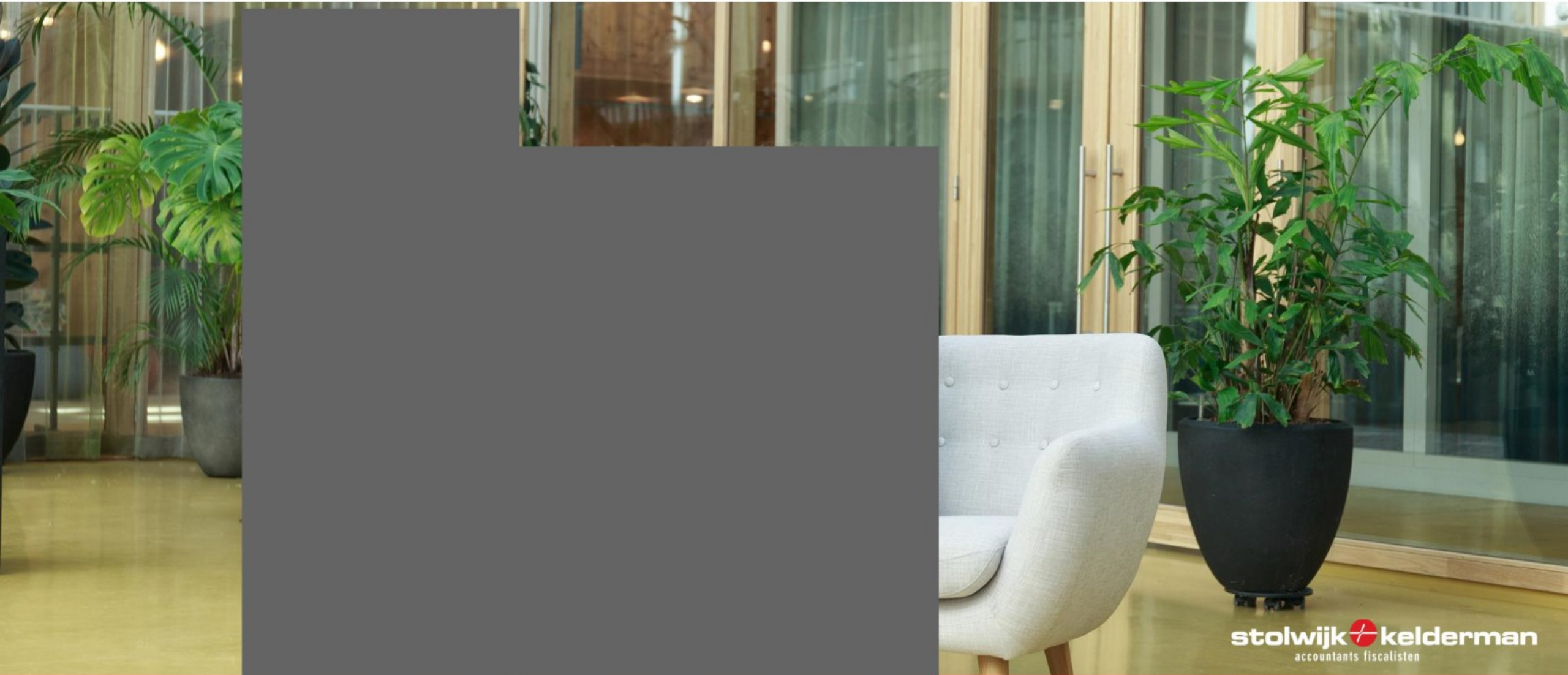
Wij zorgen voor de afronding van de punten bij de start van de jaarrekeningcontrole. Voor het juist interpreteren, concluderen en verantwoorden in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording stemmen wij tussentijds af met de accountant.

Met name de ontwikkelingen met betrekking tot de begrotingsonrechtmatigheden zijn nog in ontwikkeling. Dit juist, volledig en begrijpelijk verantwoorden vergt nog meerdere inspanningen.

Managementletter 2023

Gemeente Zevenaar

8 december 2023 | definitief

Bedankt voor het vertrouwen

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Zevenaar

Navigatie:

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2023 van uw organisatie hebben we een interimcontrole uitgevoerd. Naar aanleiding van deze controle, ontvangt u onze bevindingen en aanbevelingen. Deze zijn bedoeld als constructieve input voor het College van B&W als onderdeel van het continu veranderen en verbeteren van de beheersing van uw organisatie. We hebben met een aangegeven dat opvolging van deze aanbevelingen nodig is voor onze accountantscontrole.

Onze interimcontrole voldoet aan het Nederlands recht en de bijbehorende controlestandaarden. We benadrukken dat onze controle niet specifiek is gericht op fraudeopsporing. De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt bij het College van B&W, niet bij de accountant. De accountant is wel verantwoordelijk voor het overwegen van fraudegerelateerde risico's in de controleplanning en -uitvoering. Voor een nadere toelichting hierover verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Tot slot bedanken we u voor uw medewerking en de goede samenwerking tijdens onze werkzaamheden.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA   w.g. mw. H.G.J. de Feiter RA

Inhoudsopgave

1. Kernpunten

2. Aandachtspunten Raad

3. Algemene beheersing

4. Voorbereiding
Rechtmatigheids-
verantwoording

5. Beheersing processen

6. Aandachtspunten
jaarrekening

7. Actualiteiten en
ontwikkelingen

8. Afsluiting

Definitief

1. Kernpunten

Algemene beheersing

De interne beheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen en past bij de omvang van uw organisatie. Wij hebben nog enkele verbeterpunten geadviseerd. Sommige adviezen zijn opgepakt, een deel is onderhanden en een deel is nog niet opgepakt.

Er zijn weliswaar aandachtspunten voor verbetering. De meeste belangrijke interne beheersingsrisico's zijn afgedekt. We vragen uw aandacht nog voor de controle op de prestatieleveringen, de volledigheid van de contractenregistratie, het subsidieproces, de WMO en Jeugd, de verhuur en het personeelsproces.

Aandacht voor het voorkomen van fraude neemt de afgelopen jaren toe. Uw organisatie besteedt aandacht aan het creëren van een goede cultuur en neemt maatregelen om fraude te voorkomen. Het is raadzaam een frauderisicoanalyse te maken en bewust aan te geven waar maatregelen voor zijn.

Klaar voor de rechtmatigheidsverantwoording in 2023

Uw organisatie heeft een aantal voorbereidingen getroffen om de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023 op te kunnen nemen en daarbij een goede onderbouwing te kunnen geven. De werkzaamheden zijn gestart maar vragen nog veel energie van uw organisatie om deze tijdig voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen uitvoeren.

IT en Informatiebeveiliging

De noodzaak van een goede Informatiebeveiliging is door de steeds verdere digitalisering toegenomen. Wij *adviseren* een informatiebeveiligingsplan op te stellen en te beoordelen of steeds voldaan is aan de eisen van informatieveiligheid. Mogelijk kan een interne beheersingsverklaring (ISAE 3402 type II verklaring) van de RID hierbij ondersteunen.

2. Aandachtspunten Raad

Hierna geven wij een toelichting op de aandachtspunten voor de controle 2023 zoals deze namens de Raad zijn meegegeven door de auditcommissie. Deze aandachtspunten zijn een nadere toelichting op de standaard controleopdracht. Van de auditcommissie hebben wij 3 aandachtspunten meegekregen.

- **Rente ontwikkeling**

Welk effect heeft de rente ontwikkeling op de gemeente Zevenaar en hoe is dit risico meegenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Geeft de paragraaf financiering hierover voldoende informatie?

- **Risico's zorgaanbieders**

Welke risico's ontstaan er mogelijk bij de gemeente Zevenaar indien een zorgaanbieder failliet gaat? Heeft de gemeente hier zicht op? Welke informatie ontvangt de gemeente hierover van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland?

- **Financiering statushouders**

Welke financiering is beschikbaar gesteld voor het plaatsen van statushouders? Welke effecten zien we in de begroting vanwege het plaatsen van statushouders?

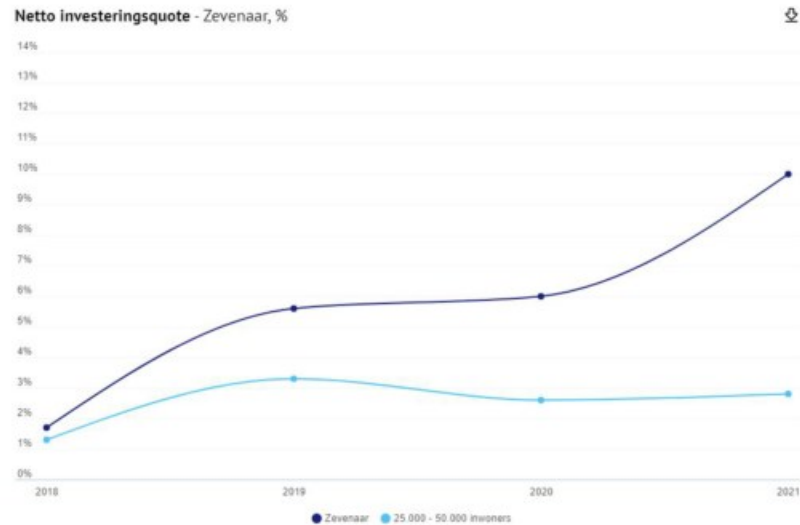

2. Aandachtspunten Raad

Rente-ontwikkeling

De financieringsportefeuille van de gemeente Zevenaar wordt toegelicht in de paragraaf financiering in de begroting en in het jaarverslag.

U hanteert een systeem van totaalfinanciering. Op basis van de behoefte wordt langlopende financiering aangetrokken. Het geld wordt met name aangetrokken om activa te financieren. In de jaren 2018 tot en met 2021 is er veel geïnvesteerd waardoor de netto investeringsquote hoger ligt dan bij gemeenten van vergelijkbare omvang. Zevenaar komt in 2021 uit op 10%, het gemiddelde van gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners is 2,8%.

De solvabiliteit (het aandeel van de bezittingen op de balans dat niet met schuldverplichtingen is belast) bedraagt in 2022 33,4% en zit daarmee op het gemiddelde van de Gelderse gemeenten. Deze ratio is de afgelopen jaren verbeterd.

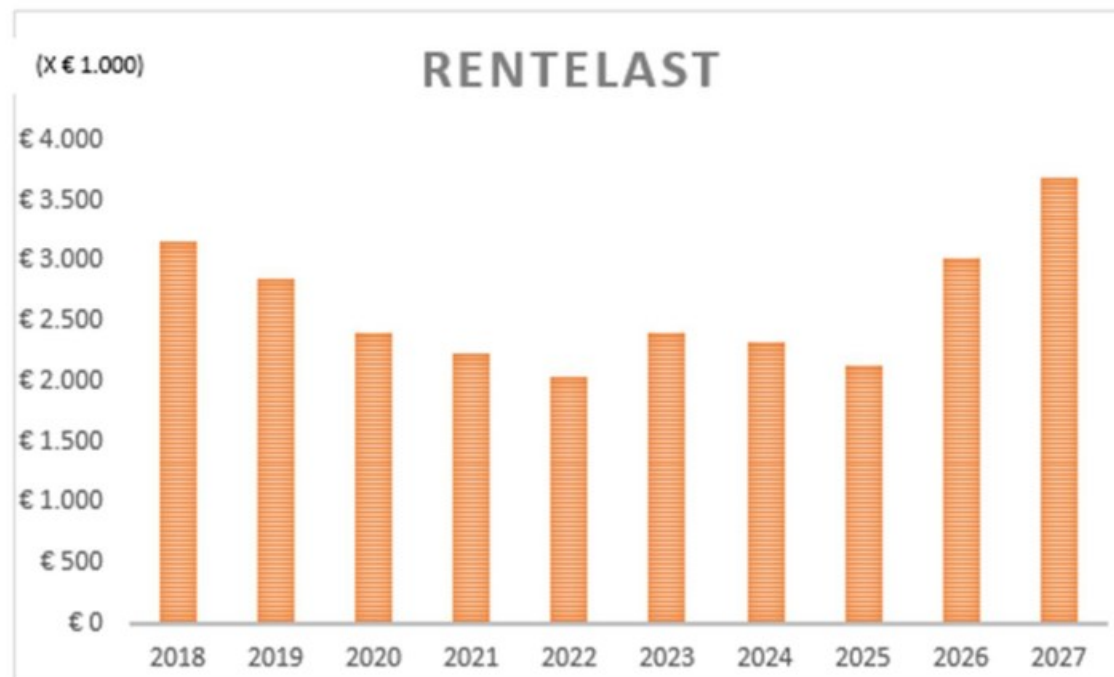
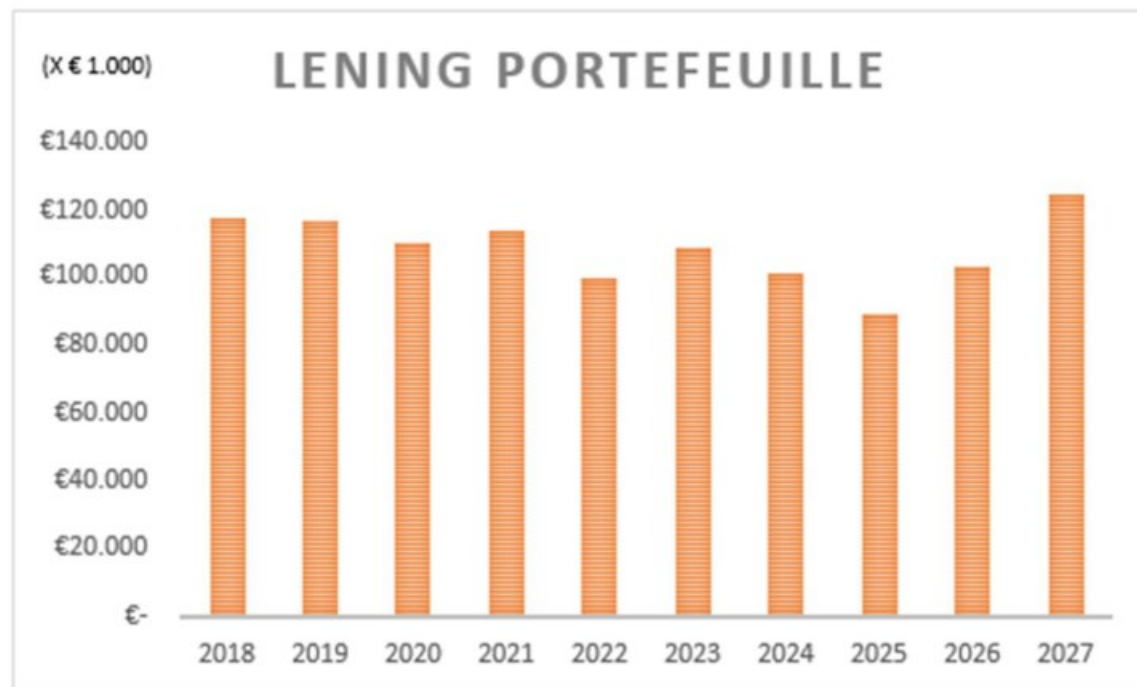
Voor de begroting wordt de ontwikkeling van het rentepercentage in de eerste 6 maanden van het jaar gehanteerd.

75% van de huidige leningen zijn voor een langere looptijd afgesloten en het rentepercentage daarvan fluctueert nauwelijks. De afgesloten leningen die voor een kortere looptijd zijn afgesloten (zogenaamde fixe leningen, die aan het einde van de looptijd in één keer worden afgelost) hebben een zeer laag tot zelfs negatief rentepercentage en brengen daarmee het gemiddelde rentepercentage naar beneden. Het vrijvallen van deze leningen in de komende jaren, en het afsluiten van nieuwe leningen zullen met de huidige hogere marktrente het gemiddelde rentepercentage op langere termijn laten stijgen.

In de begroting 2024 is een verdere toelichting gegeven op de onzekere ontwikkelingen in de rentepercentages.

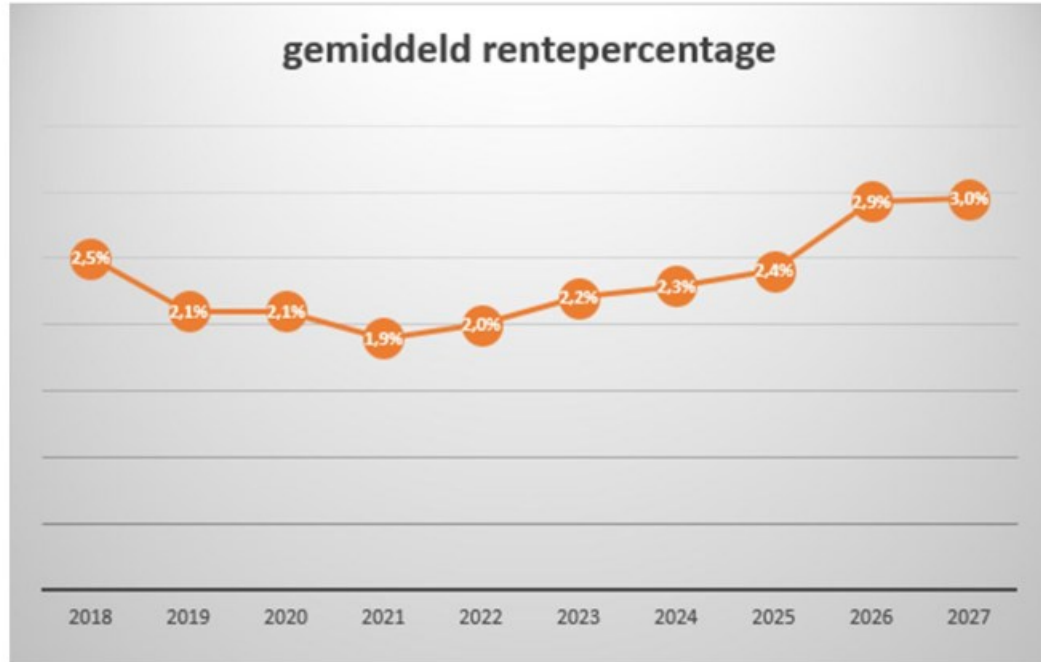
2. Aandachtspunten Raad

Op basis van de informatie uit de paragraaf financiering van de jaarstukken en de begroting 2024 laat het verloop van de leningenportefeuille en de rentelast in de afgelopen jaren en toekomstige inschattingen, het volgende zien. De stijgende financieringsbehoefte ontstaat onder meer uit de komende investeringen op de onderwijshuisvesting.

2. Aandachtspunten Raad

Op basis van de begroting 2024 laat de ontwikkeling van het gemiddelde rentepercentage het volgende zien:

Er blijkt een toename van de financieringsbehoefte in de komende jaren en daarmee een stijgende rentelast. Daarnaast wordt de stijging in de rentelast ook veroorzaakt door het - gemiddeld - hogere rentepercentage.

Het risico op de rente ontwikkeling is niet aangemerkt als een van de 10 grootste risico's en wordt daarmee niet nader toegelicht als risico in de paragraaf weerstandsvermogen.

In de berekening van de rentelast tot en met 2027 is rekening gehouden met een gemiddelde stijging van de rente van 2,2% naar 3,0%. Dit sluit aan bij de algemene verwachtingen in den lande dat rente in de komende jaren nog beperkt stijgt, maar dit zijn verwachtingen en geven geen garanties.

2. Aandachtspunten Raad

Risico's zorgaanbieders

De kans op faillissement zorgaanbieders is in zijn algemeenheid aanwezig. In de huidige markt acht uw organisatie incidentele, specifieke faillissementen een reëel risico. Ook onder andere op basis van de praktijk. De afgelopen jaren hebben zich meerdere faillissementen voorgedaan.

Door de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland zijn een aantal beheersmaatregelen ingericht om tijdige signalering van een mogelijke kans op het faillissement ingericht. Zo voert de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland op de financiële cijfers van de zorgaanbieders een analyse uit. Er is een aantal zorgaanbieders met een liquiditeit lager dan 1, alhoewel hieruit niet direct een mogelijk faillissement kan worden afgeleid. Er zijn een aantal zorgaanbieders een afnemende rentabiliteit. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er landelijk geen publiekrechtelijk financieel toezichthouder bestaat voor zorgaanbieders.

Daarnaast wordt bij de zorgaanbieders een aantal andere risico's in de nabije toekomst onderkend, zoals personeelskrapte, druk op de tarieven in de zorg en toenemende kwaliteits- en volume eisen waar zorgaanbieders aan moeten voldoen.

Gevolgen faillissement

Uw organisatie geeft aan dat de gevolgen van een faillissement van een zorgaanbieder voor de meeste zorgvormen behapbaar zijn. Er zijn genoeg alternatieven gecontracteerd. In veel gevallen kan de zorg overgenomen worden door een andere partij bij een eventueel faillissement.

Uitzonderingen hierop zijn de meer complexe vormen van zorg. Deze zorgvormen zijn minder eenvoudig door andere partijen over te nemen.

Procedure bij faillissement

Bij faillissement houdt de instelling op te bestaan, wordt er beslag gelegd op het gehele vermogen en stelt de rechtbank een curator aan. Deze krijgt het beheer over het vermogen (de failliete boedel) en wikkelt het faillissement af. In het Centraal Insolventieregister wordt het faillissement vermeld.

Op dat moment ontstaat een intensieve samenwerking tussen de curator, gemeenten of, namens gemeenten, de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland, het zorgkantoor, en een mogelijke kandidaat om de belangen te behartigen van de benadeelde cliënten en medewerkers. Het maatschappelijk belang, de zorgplicht, is stevig verankerd in het faillissementsrecht.

Interne gemeentelijke procedure bij faillissement

Binnen uw organisatie wordt een crisisteam opgezet en een projectleider aangesteld. De projectleider stemt af met curator en met coördinator binnen Inkoop MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland over de mogelijke doorbetaling van het personeel, een eventuele doorstart of het zo snel mogelijk cliënten ergens anders onderbrengen.

2. Aandachtspunten Raad

De rol van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland

De MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland verricht voorafgaand aan de contractering een screening van de zorgaanbieder op de financiële gezondheid. Er wordt getoetst of er geen sprake is van uitstel van betaling of mogelijk lopende faillissement procedures De te contracteren zorgaanbieder moet hiertoe een verklaring overleggen. Er is een centrale klachtenprocedure en regionaal centraal meldpunt Signalen Zorg vanuit de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland ingericht. Zorgaanbieders zijn verplicht een klachtenprocedure te hebben. De MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland toetst deze voorwaarde. Voorafgaand aan de contractering worden kwaliteitscertificaten en kwaliteitsplannen van de zorgaanbieders opgevraagd.

Uw organisatie heeft toegang tot de applicatie van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland waarin alle toetsingen voor contractering worden vastgelegd.

Naast de contractuele eisen aan de voorkant zijn er ook diverse beheersmaatregelen periodiek ingeregeld. Zo worden er door de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland periodiek contractgesprekken met (grote) aanbieders gehouden.

Door de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland wordt periodiek (6 wekelijks) een signalenoverleg georganiseerd waar de 11 gemeenten, RIEC en VGGM in participeren. Er is een escalatieprocedure binnen de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland.

Samen met de zorgaanbieder wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om de situatie te verbeteren (alle opties: financieel, zorgovername door andere partij).

Informatievoorziening aan de gemeenteraad

Het delegeren van taken vereist een zorgvuldige documentatie van afspraken, heldere verantwoordingsinformatie en de mogelijkheid tot achteraf controle. Dit is noodzakelijk om duidelijkheid te verschaffen over de verwachtingen en verantwoordelijkheden tussen alle betrokken partijen. Goede vastlegging van afspraken zorgt ervoor dat alle taken, doelen en deadlines helder zijn gedefinieerd, waardoor misverstanden worden voorkomen. Verantwoordingsinformatie is van essentieel belang om te evalueren hoe effectief de taken worden uitgevoerd en om eventuele knelpunten tijdig te identificeren. Het biedt transparantie en accountability, waardoor het mogelijk is om de voortgang en prestaties te monitoren.

Controle-informatie achteraf is cruciaal voor het waarborgen van kwaliteit en het leren van eerdere ervaringen. Het stelt in staat om de uitbestede taken te evalueren, verbeterpunten vast te stellen en processen indien nodig aan te passen. Al met al draagt een goed vastgelegde en gecontroleerde uitbesteding bij aan een efficiënte en effectieve samenwerking tussen alle partijen.

De gemeente informeert de Raad:

- wanneer het gaat om een politiek en maatschappelijke relevante situatie;
- er sprake is van een bestuurlijk risico;
- er aanzienlijke financiële belangen van de gemeente in het geding zijn.

2. Aandachtspunten Raad

Financiering statushouders

In de eerste (31 mei 2023) en tweede voortgangsrapportage (1 november 2023) van 2023 is een toelichting opgenomen over de ontwikkelingen rondom de wet inburgering en de huisvesting van de statushouders.

Daarnaast is op 27 juli 2023 een raadsinformatiebrief beschikbaar gesteld waarin een nadere toelichting is gegeven.

Door het Rijk wordt op dit moment alleen financiering verstrekt voor faciliteiten in de zorgplicht, voor de inburgering. Er is een specifieke uitkering voor de Onderwijsroute en voor de wet Inburgering (de inburgeringseisen). De toestroom van statushouders heeft gevolgen voor de noodzakelijke capaciteit bij uw organisatie voor de inburgeringstrajecten.

Er worden geen middelen door het Rijk verstrekt voor het huisvesten van inburgeraars. Uw organisatie is hierover in overleg met de woningcorporaties, Vluchtelingenwerk en andere relevante partijen.

De omvang van deze specifieke uitkeringen in 2023 bedraagt €0,5 miljoen en loopt in 2024 op naar €1 miljoen.

De prognose in voortgangsrapportage 2 geeft dat er in 2023 €12.000 meer kosten zijn dan begroot. Voorgesteld is om in 2023 € 12.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve statushouders, die daartoe specifiek is ingesteld. De statushouders ontvangen daarnaast een bijstandsuitkering. De stijging van deze kosten kunnen worden opgevangen binnen het huidige budget dat daarvoor beschikbaar is gesteld.

3. Algemene beheersing

Ons beeld van de
organisatie

Ontwikkelingen in de
organisatie

Planning en control
cyclus

IT en informatiebeveiliging

3. Algemene beheersing: ons beeld van uw organisatie

Algemeen

Uw organisatie is volop in ontwikkeling. Er is een organisatorische verandering in gang gezet om tot een meer wendbare en robuuste organisatie te komen. De bedoeling is om beleid en uitvoering bij elkaar te brengen. De verandering beoogt meer strategische mogelijkheden per domein te creëren (wat), terwijl op het tactische niveau de sturing nadrukkelijker wordt ingericht (hoe). Een realistischere span of control wordt als essentieel onderdeel van dit proces beschouwd, zodat richten en sturen beter kunnen worden vorm gegeven. Deze verandering leidt tot drie afzonderlijke domeinen: sociaal, fysiek en dienstverlening & bedrijfsvoering. Er is overeenstemming met de Ondernemingsraad (OR) en het lokaal overleg (LO) over de organisatorische wijziging, waarbij vooralsnog geen directe gevolgen zijn voor het huidige personeel. Gedwongen ontslagen zijn niet voorzien, en mochten er veranderingen plaatsvinden, wordt verwacht dat natuurlijke afvloeiing voldoende zal zijn zonder de noodzaak van een reorganisatievoorziening.

De organisatie ontwikkeling is ook een middel om het sociaal domein beter in de grip te krijgen. De noodzaak voor de verbinding tussen uitvoering en beleid is hier ook zichtbaar. Ondanks diverse inspanningen blijven er wachtlijsten bestaan, en er is een achterstand in het verwerken van aanvragen en dossiers. Om de operationele inrichting van het sociaal domein te stroomlijnen, zijn er werkinstructies en procesbeschrijvingen opgesteld door de afdeling zelf. Deze zijn vervolgens vastgelegd in de Engage-applicatie.

Een aantal adviezen uit onze voorgaande managementletters zijn in 2023 opgevolgd en diverse zijn onderhanden. Wij hebben ook nieuwe adviezen opgenomen.

Doelmatigheidsonderzoeken

In 2023 zijn er (net als in voorgaande jaren) geen onderzoeken in het kader van artikel 213a van de gemeentewet uitgevoerd. Dit betreft onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de processen in opdracht van het College. Volgens de daarbij behorende verordening dienen er jaarlijks 2 onderzoeken te worden uitgevoerd.

Wij adviseren u de verordening aan te passen aan een realistische opgave voor de uitvoering van deze onderzoeken, zodanig dat deze wordt nagekomen.

Rekenkamer

In 2023 is de verordening voor de rekenkamer aangepast aan de nieuwe Wet Versterking Decentrale Rekenkamers. In 2023 heeft de rekenkamer een nieuw onderzoek gestart. Dit is nog niet afgerond.

3. Algemene beheersing: ons beeld van uw organisatie

Veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

In de controleverklaring rapporteren wij over de 'continuïteit' van uw organisatie. Voor uw organisatie zullen wij in de controleverklaring ingaan op de volgende aspecten van de continuïteit:

- Het proces van risico-inschatting;
- De omvang van het beschikbare weerstandsvermogen;
- De uitkomsten van het toezicht van de provincie.

Het proces van risico-inschatting bij uw organisatie

De risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen opgenomen. Bij het opstellen van de begroting (september) en de jaarrekening (maart/april) zijn/worden de risico's geactualiseerd. Binnen het MT is de aandacht voor het risicobewustzijn aangescherpt in het afgelopen jaar. De verantwoordelijkheid voor de actualisaties van de risico's ligt nu bij de managers.

De geschatte omvang van het risico x de kans dat het risico zich voordoet, is het benodigde weerstandsvermogen. De vastlegging van de risico's wordt in Naris gedaan. Bij het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen in Naris wordt rekening gehouden met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen.

Wij kunnen geen oordeel geven over de volledigheid van de risico's maar hebben een vergelijking gemaakt met andere gemeenten. De vermelde risico's komen in grote lijnen overeen.

De omvang van het beschikbare weerstandsvermogen bij uw organisatie

In mei 2023 is een nota risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld door de Raad. Hierin zijn de bepalingen voor het beschikbare weerstandsvermogen helder verwoord. De ratio van het beschikbare weerstandsvermogen ten opzichte van de risico's (het benodigde weerstandsvermogen) dient minimaal 1 te zijn.

In de begroting en de jaarstukken is de verplichte paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement opgenomen. Hierin is een toelichting gegeven op de stand van dat moment.

Toezicht provincie bij uw organisatie

In januari 2023 heeft de provincie de begroting 2023 beoordeeld en op basis daarvan aangegeven dat deze structureel en reëel in evenwicht is. Over het jaar 2023 voert de provincie regulier repressief toezicht uit.

3. Algemene beheersing: ons beeld van uw organisatie

Fraude en integriteit

Uw organisatie heeft de verantwoordelijkheid om publiek geld zorgvuldig en rechtmatig te besteden. Dit betekent dat misbruik of oneigenlijk gebruik moet worden voorkomen. Om de risico's van misbruik en oneigenlijk gebruik in kaart te brengen en te beheersen, kan een frauderisicoanalyse behulpzaam zijn. Een frauderisicoanalyse is een systematische methode om de kwetsbare processen, activiteiten en functies te identificeren, te beoordelen en te prioriteren.

Op basis hiervan kan de organisatie passende maatregelen nemen om de preventie, detectie, respons en evaluatie van misbruik en oneigenlijk gebruik te verbeteren. Ook het opstellen van beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik kan effect hebben. Dit beleid bevat de visie, de doelstellingen, de kaders en de verantwoordelijkheden voor het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik in het sociaal domein. Het beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik geeft richting aan de uitvoering, controle en evaluatie van het M&O-beleid (misbruik en oneigenlijk gebruik) binnen de verschillende regelingen die de organisatie uitvoert of handhaaft. In mei 2023 is de nota misbruik en oneigenlijk gebruik door de Raad vastgesteld.

Door een frauderisicoanalyse op te stellen en een beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik te formuleren, kan de organisatie haar weerbaarheid tegen misbruik en oneigenlijk gebruik vergroten, haar financiële rechtmatigheid waarborgen, haar publieke verantwoording versterken en haar dienstverlening verbeteren.

De gemeente Zevenaar beschikt niet over een separate frauderisicoanalyse. Voor een nadere toelichting op de risicoanalyse per proces wordt verwezen naar het controleplan en de daaruit voortvloeiende procesbeschrijvingen welke nog onderhanden zijn.

In navolging op ons advies uit 2021 en 2022 adviseren wij u het integriteitsbeleid te actualiseren en hierover te rapporteren in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag. Tevens adviseren wij u een frauderisicoanalyse op te stellen.

Mandaat en budgetverantwoordelijkheden

De mandaatregeling dateert van september 2022 en is een zogenaamde omgekeerde mandaatregeling. Alle medewerkers van de gemeente Zevenaar hebben alle bevoegdheden tenzij dit wettelijk uitgesloten is of de aard van de bevoegdheid zich verzet tegen de mandaatverlening. In de bijlagen zijn specifieke bevoegdheden toegekend aan het college, de gemeentesecretaris en de afdelingshoofden die niet door de medewerkers overgenomen kunnen worden. Dit kan aangemerkt worden als ondermandaat.

De gemeente Zevenaar kent een besturingsfilosofie waarbij op basis van integraliteit wordt gewerkt.

Vertaling naar budgethoudersregeling

Er is een budgethoudersregeling uit 2018. In de mandaatregeling is opgenomen dat de voorschriften van de budgethoudersregeling voortgaan op de mandaatregeling. De afdelingshoofden wijzen de budgethouders aan. Bij mutaties van functionarissen wordt de autorisatie geblokkeerd en verwijderd. Er zijn 67 budgethouders. De lijst met budgethouders wordt door de afdelingshoofden periodiek beoordeeld.

3. Algemene beheersing: ontwikkelingen in de organisatie

Fiscaliteiten: convenant Horizontaal Toezicht

De Belastingdienst heeft in het kader van de doorontwikkeling horizontaal toezicht alle bestaande convenanten in Nederland eenzijdig opgezegd. De Belastingdienst heeft het doorontwikkeld horizontaal toezicht ontwikkeld. Dit houdt in de kern in, dat minder organisaties in aanmerking komen voor individueel horizontaal toezicht en dat van de organisaties die er nog voor in aanmerking blijven komen een actievere invulling dan voorheen wordt gevraagd.

Uw organisatie heeft in overleg met de auditcommissie besloten om niet door te gaan met een nieuw convenant.

Fiscaliteiten: BTW

De methodiek van het bepalen van het mengpercentage - het gedeelte van de BTW op overheadkosten dat kan worden verrekend - wordt jaarlijks ter kennisgeving aan de Belastingdienst meegestuurd.

Wij adviseren u om steekproefsgewijs per factuur/boeking interne controle uit te voeren op de juiste inrichting van de BTW-regimes.

Fiscaliteiten: VPB

In het kader van de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen is er in het verleden getoetst of de activiteiten VPB-plichtig waren of niet. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een aangifte vennootschapsbelasting 2016.

De Belastingdienst heeft aangegeven dat er géén VPB-plicht is. In 2022 is opnieuw een beoordeling uitgevoerd naar de winstgevendheid van de grondexploitaties en daarmee voor dit punt de VPB-plicht voor de gemeente.

Wij adviseren u:

- *Van de overige activiteiten te beoordelen of sprake is van VPB-plicht;*
- *Bij voornoemde beoordeling specifieke aandacht te besteden aan reclame- en afvalactiviteiten;*
- *Voor wat betreft de toekomstige grondexploitaties te beoordelen of sprake is van VPB-plicht;*
- *De openingsbalanswaarde van nieuwe grondexploitaties actief met de Belastingdienst af te stemmen voor zover blijkt dat de nieuwe grondexploitaties leiden tot VPB-plicht, rekening houdend met de mogelijk nog verrekenbare verliezen.*

3. Algemene beheersing: ontwikkelingen in de organisatie

Inkooporganisatie

De advisering inzake de aanbestedingen ligt bij de RID. De RID wordt op verzoek van de budgethouder ingeschakeld. De functie van inkoopadviseur is binnen de gemeente niet aanwezig. Uw organisatie overweegt om de inkooporganisatie intern te gaan beleggen om de inkoopprocedures meer in de grip te krijgen. Vooralsnog is het besluit om het inkoopadvies naar uw organisatie terug te halen uitgesteld tot 1 juli 2024.

Afgelopen jaren is de procedure van de inkopen onder de aandacht gebracht via het MT. Via de software van het zaakstelsel Join wordt in principe het juiste inkoopproces afgedwongen. In de praktijk blijkt dat niet alle budgethouders deze volgen. Het archiveren van de documentatie, met name ook bij Europese aanbestedingen, is nog geen vanzelfsprekendheid. Dit geldt ook voor de opname van de contracten in het contractenregister in 2Agree.

Voor het opstellen van een aanbestedingskalender wordt twee keer per jaar een uitvraag bij alle budgethouders gedaan.

Voor het inhuren van personeel is een aantal raamcontracten afgesloten.

Wij adviseren u toe te zien op de tijdigheid, volledigheid en de juistheid van de beheersing van de inkopen door:

- De functie van inkoopadviseur intern in te richten en voordelen uit deze intern ingerichte functie te behalen;
- Het contractenbeheer en -management in te richten;
- Het contractenregister te completeren;
- Bestaande contracten goed te analyseren en hiervoor tijdig Europese aanbestedingen op te starten.

3. Algemene beheersing: planning & control cyclus

De planning & control cyclus is van cruciaal belang voor het effectieve beheer en draagt bij aan het waarborgen van financiële transparantie en verantwoordingsplicht. Deze cyclus biedt de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de financiële situatie van de organisatie en stelt de organisatie in staat om tijdig te reageren op zowel financiële uitdagingen als kansen.

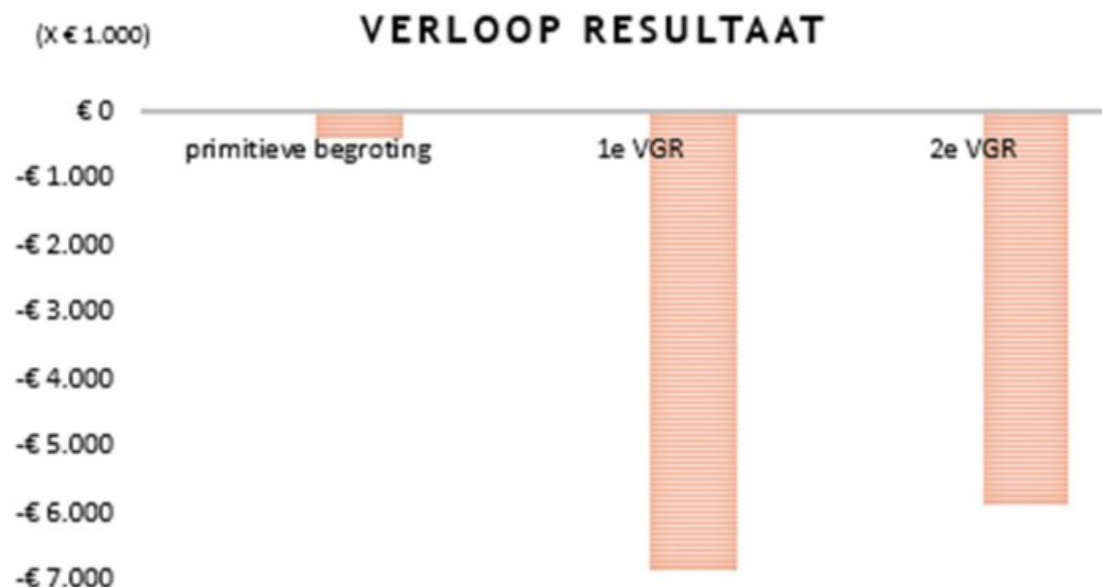
Begroting

De programmabegroting 2023 in oktober 2022 is vastgesteld. In deze Programmabegroting 2023-2026 is de voorbode van het ravijnjaar 2026 al zichtbaar. In de Programmabegroting 2024-2027 komen 2026 en 2027 naar voren als jaren met grote tekorten. Net als vele andere gemeenten laat de gemeente de tekorten zien als gevolg van de daling in de Algemene Uitkering. De uitkomsten van het landelijk overleg zullen mogelijk nog een reductie van het tekort als gevolg hebben. Intern worden mogelijke oplossingen om het tekort verder te reduceren voorbereid.

Het BBV stelt een aantal eisen aan de begroting. Wij hebben uw begroting 2023 aan deze regels getoetst en vastgesteld dat alle verplichte onderdelen zijn opgenomen.

Tussentijdse informatievoorziening

De tussentijdse informatievoorziening maakt het mogelijk om de financiële prestaties regelmatig te evalueren en, indien nodig, bij te sturen. De tussentijdse informatievoorziening bestaat uit twee Voortgangsrapportages. Het resultaat van de afgelopen periode laat het volgende verloop zien:

VGR= Voortgangsrapportages

De daling van het resultaat is voornamelijk ontstaan door de hogere lasten van het sociaal domein (WMO en jeugd) en het effect van de CAO-stijging.

Bij de 2^e voortgangsrapportage is een lichte verbetering te zien door de extra uitkeringen van het Rijk in de septembercirculaire.

Jaarrekening

In de jaarrekening wordt aan externe partijen verantwoording afgelegd over de financiële gezondheid en prestaties van de organisatie. Over de jaarrekening rapporteren wij in ons accountantsverslag.

3. Algemene beheersing: IT en informatiebeveiliging

IT-Omgeving

De RID is IT dienstverlener voor de gemeente Zevenaar en de andere deelnemende gemeenten. De RID is onder meer verantwoordelijk voor het instellen van een firewall en het maken van back-ups. Per kwartaal ontvangt de gemeente Zevenaar een rapportage over incidenten die zich hebben voorgedaan rondom het systeem en de firewall.

Wij adviseren u afspraken te maken over controle-informatie zoals bijvoorbeeld een ISAE 3402 type II verklaring.

Informatiebeveiligingsbeleid

In een tijd waarin informatie een sleutelrol speelt, wordt het belang van informatiebeveiligingsbeleid steeds duidelijker. Organisaties worden geconfronteerd met een groeiend aantal dreigingen, waardoor de noodzaak van een robuust beleid voor informatiebeveiliging toeneemt. Dit beleid biedt richtlijnen en maatregelen om de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van gevoelige informatie te waarborgen. Door dit beleid effectief te implementeren, kunnen organisaties niet alleen hun gegevens beschermen tegen cyberdreigingen, maar ook het vertrouwen van burgers, partners en belanghebbenden versterken.

Er is een informatiebeveiligingsbeleid opgesteld voor 2021-2023. Voor 2024 is deze in concept gereed.

Continuïteitsplan

Een continuïteitsplan minimaliseert de impact van een verstoring of een calamiteit in de dagelijkse processen. Er is in 2022 een continuïteitsplan opgesteld.

Gebruikersbeheer

De toegang tot softwareapplicaties is centraal geregeld. De toekenning van de rechten wordt per persoon gegeven en is niet gebaseerd op de functie van een medewerker. Bij verandering van functie blijven de rechten openstaan. Er wordt geen periodieke toets op de aanwezige rechten per medewerker uitgevoerd.

De gebruikersrechten van Gouw en Squit XO zijn recent geactualiseerd. Er zijn een aantal gebruikersprofielen in Beaufort niet tijdig afgesloten en mogelijk ruim ingericht.

Wij adviseren u periodiek de rechten van alle applicaties op actualiteit te beoordelen en alleen toe te kennen op basis van de rol die een medewerker heeft.

4. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het jaar 2023 is het verplicht om een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. Dit houdt in dat het College van B&W zelf verantwoordelijk is voor het afleggen van verantwoording over de naleving van wet- en regelgeving. De accountant geeft vervolgens een oordeel over de getrouwheid van deze rechtmatigheidsverantwoording.

Om een deugdelijke grondslag van de rechtmatigheidsverantwoording te waarborgen, wordt door de organisatie verbijzonderde interne controle uitgevoerd. Een tijdige afronding van deze verbijzonderde interne controle is cruciaal, omdat deze bevindingen van invloed zijn op de controle van de jaarrekening. Dit nieuwe vereiste markeert een belangrijke ontwikkeling in de transparantie en verantwoordingsplicht van organisaties.

Onze algemene indruk is dat uw organisatie nog een aantal stappen moet zetten ter voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarstukken 2023. Om dit proces af te ronden is er extra ondersteuning ingehuurd.

Financiële verordening en controleverordening

Als gevolg van de invoering van de aanpassing van de gemeentewet bij de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording dienen de financiële verordening (gebaseerd op artikel 212 gemeentewet) en de controleverordening (gebaseerd op artikel 213 van de gemeentewet) aangepast te worden. Uw organisatie heeft deze verordeningen aangepast en deze voldoen aan de gewijzigde wetgeving. De verordeningen zijn vastgesteld op 31 mei 2023 vastgesteld door de Raad. Beide verordeningen gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023.

In 2018 is een controleprotocol opgesteld. Hierin wordt nog verwezen naar de situatie voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Een controleprotocol is niet meer strikt noodzakelijk omdat de voorwaarden in de controleverordening zijn vermeld.

Wij adviseren u het controleprotocol te actualiseren of in te trekken.

4. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordingsgrens rechtmatigheidsverantwoording

In de financiële verordening in artikel 10 lid 2 heeft de Raad de verantwoordingsgrens op 3% van de lasten en dotaties aan reserves gesteld. In lid 3 is opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering fouten of onduidelijkheden groter dan € 250.000 dienen te worden toegelicht.

Intern controleplan

Om de rechtmatigheidsverantwoording een juiste basis te geven is het raadzaam voorafgaand aan de werkzaamheden een intern controleplan op te stellen waarin onder meer aangegeven wordt:

- Het theoretisch kader van de verbijzonderde interne controle;
- Welke processen onderkend worden en de daarbij behorende risico's;
- Wie verantwoordelijk is voor welk proces;
- Wat de hoofdlijnen van de interne controle per proces zijn;
- Wie eindverantwoordelijke is voor de verbijzonderde interne controle;
- Wie de verbijzonderde interne controle uitvoert, wanneer en wat de organisatorische positie van de interne controleur is;
- Wat de communicatielijnen over de bevindingen zijn;
- Hoe de opvolging van de bevindingen wordt bewaakt.

Het intern controleplan 2023 is door het College van B&W vastgesteld.

Wij adviseren u het controleplan 2024 in het voorjaar vast te laten stellen zodat de werkzaamheden op een onderbouwde wijze kunnen worden uitgevoerd.

Wij adviseren u om de volgende processen op te nemen in het controleplan

- Doelgroepenvervoer;
- Inburgering;
- Investerings.

Wij adviseren u de periodiciteit van de uit te voeren werkzaamheden in het intern controleplan aan te passen op de werkelijkheid (eenmaal per jaar in plaats van eenmaal per kwartaal).

Steekproefmodel

Om steekproeven objectief te bepalen wordt gebruik gemaakt van Zypper. De betrouwbaarheid van de ingevoerde data hebben wij niet kunnen vaststellen omdat er geen aansluiting is tussen de brondata en financiële administratie. Daarnaast is er geen onafhankelijke waarborg afgegeven bij het steekproefmodel van Zypper over het niet kunnen manipuleren van het systeem bij het trekken van de steekproeven.

Wij adviseren u voor het maken van de steekproeven gebruik te maken van Checkpoint IC of een waarborg van een derde te krijgen voor de betrouwbaarheid van Zypper.

Daarnaast adviseren wij u een aansluiting te maken tussen de data zoals de zijn ingevoerd in Zypper en de financiële administratie. !

4. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

Normenkader 2023

Een normenkader is een inventarisatie van de relevante wet- en regelgeving die van toepassing is op de financiële beheershandelingen van de organisatie. Het normenkader dient als basis voor het beoordelen van de rechtmatigheid van deze handelingen, zowel door de organisatie zelf als door de accountant. Het normenkader helpt om de risico's op onrechtmatigheden te identificeren en te beheersen. Het normenkader dient jaarlijks te worden geactualiseerd en vastgesteld door de Raad.

Op 31 mei 2023 is het normenkader 2023 vastgesteld door de Raad.

Wij adviseren u bij de geplande herziening van het normenkader 2023 de volgende wet- en regelgeving alsnog toe te voegen:

- *Wet houdbare overheidsfinanciën;*
- *CAO gemeente;*
- *Besluit Accountantscontrole Decentrale overheden;*
- *Besluit begroting en verantwoording;*
- *De begroting en daaropvolgende begrotingswijzigingen;*
- *De nota waarden en afschrijven van 2022;*
- *In algemene bewoordingen: de geldende SiSa regelingen.*

Voortgang verbijzonderde interne controle

De uitvoering van de verbijzonderde interne controle ligt nog niet in lijn met de planning. Het 1^e halfjaar is nog niet volledig afgerond en een aantal processen moeten nog opgestart worden.

Wij adviseren u de verbijzonderde interne controle voor 2023 volledig af te ronden voor de jaarrekeningcontrole inclusief de volgende processen:

- *WMO en jeugd Q3-Q4;*
- *Europese aanbestedingen;*
- *Doelgroepenvervoer;*
- *Inburgering;*
- *Investerings en afschrijvingstermijnen.*

Onderscheid getrouwheid en rechtmatigheid

De kadernota rechtmatigheid schrijft voor dat voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening aantasten niet mogen worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij adviseren u bij de toetspunten nadrukkelijk het onderscheid tussen getrouwheid en rechtmatigheid weer te geven om de koppeling naar de rechtmatigheidsverantwoording eenduidig te kunnen leggen.

4. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheid van de inkopen

Intern is over het 1^e half jaar over de uitgaven van de afgelopen 4 jaar geen beoordeling uitgevoerd in hoeverre hiervan de inkoopprocedure rechtmatig is gevolgd. In de rapportage wordt aangegeven dat dit niet mogelijk is door het ontbreken van de registraties in het Zaaksysteem.

Ter afronding van de verbijzonderde interne controle op de Europese aanbestedingen adviseren wij u het volgende: !

- *Maak een zichtbare aansluiting tussen de inkopen in de financiële administratie en de spendanalyse;*
- *Leg standpunten over de gevolgde inkoopprocedure vast in een zogenaamde position paper wanneer de gekozen inkoopprocedure anders is dan zou mogen worden verwacht.*
- *Onderbouw de inkopen per crediteur naar de verschillende CPV-codes. Let daarbij op inhuur met dezelfde functie.*

M&O beleid vertaald in verbijzonderde interne controle

De gemeente dient een uitspraak te doen in hoeverre het M&O beleid ook feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen werken. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern al uitgevoerde controles en evaluaties.

Wij adviseren u in de toetspunten nadrukkelijk de naleving van het M&O beleid op te nemen. Daarbij kan gedacht worden aan de toetsing op de

naleving beleidsregels Wet BIBOB bij subsidieverstrekingen en omgevingsvergunningen.

Vertaling normenkader naar toetspunten

Door het normenkader per wet / verordening te vertalen naar toetspunten, kunnen interne controlemaatregelen specifiek worden gericht op de naleving van specifieke wetten en regels. Dit maakt de controleprocessen doelgericht en efficiënt, waardoor de organisatie zich kan concentreren op de meest relevante aspecten van de wetgeving.

Wij adviseren u de toetspunten van de verbijzonderde interne controle op Lokale heffingen te koppelen aan de specifieke wet- en regelgeving.

4. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

Opvolging aanbevelingen voorgaand jaar

Door de opvolging van de aanbevelingen te toetsen, kan de organisatie leren van eerdere ervaringen. Dit stelt de organisatie in staat om interne controleprocessen voortdurend te verbeteren en aan te passen aan veranderende omstandigheden en nieuwe risico's.

Wij adviseren u de opvolging van de VIC per proces op te nemen en te bewaken.

Rapportage

Er is op basis van de uitgevoerde verbijzonderde interne controle een rapportage opgesteld en deze is besproken in het MT. Op basis van deze rapportage zouden er een aantal onrechtmatigheden zijn.

*Wij adviseren u de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening te onderbouwen met financiële vertalingen van de uitkomsten naar de totale massa en daarbij rekening te houden met het onderscheid tussen getrouwheid en rechtmatigheid. *

5. Inzicht in de ontwikkeling van de beheersing van de processen

In de komende pagina's nemen wij u mee in de risico's in de processen en de aanbevelingen.

In onze vorige rapportages hebben wij diverse aanbevelingen gedaan om de risico's beter te beheersen. Bij onze controle hebben wij de opvolging van de aanbevelingen vastgesteld. In komende pagina's geven wij per risico de voortgang van de aanbevelingen weer. Het jaartal van ontstaan is per risico opgenomen.

Voor de risico's waar directe gevolgen zijn voor de jaarrekening wordt dit separaat vermeld en aangeduid met dit teken indien van toepassing:

De kleuren geven de status van de opvolging weer:

Legenda	
	De organisatie heeft het advies opgevolgd en afgerond.
	De organisatie volgt het advies op. Het is onderhanden.
	Er is nog geen actie ondernomen.
	Het betreft een nieuwe aanbeveling.
	De organisatie gaat het advies niet opvolgen.

5. Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023		
Inkopen Prestatie onderbouwing (ML 2018)	De budgethouders kopen zelf in én accorderen de factuur ook voor de geleverde prestatie en de betaalbaarstelling. De financieel adviseur beoordeelt de facturen op juiste codering, BTW en dergelijke, maar kan niet beoordelen of de prestatie is geleverd.	Wij <u>adviseren</u> u de bewijsstukken voor de geleverde prestatie geautomatiseerd te koppelen aan de factuur.	Wordt niet overgenomen Vooral nog wordt er geen onderzoek gedaan naar het geautomatiseerd koppelen van de factuur.		
	Door het ontbreken van een scheiding tussen de goedkeuring van de geleverde prestatie en de autorisatie van de factuur wordt het risico gelopen dat er geld uit de gemeente gaat zonder dat daar een prestatie tegenover staat. De kans is beperkt dat de prestatie niet geleverd wordt door de sociale controle. De impact op het risico is groot door de mogelijke imago schade.	Tevens <u>adviseren</u> wij u de budgethoudersregeling aan te passen zodat bij alle inkopen zowel voor de prestatie als voor de autorisatie betaalbaarstelling dient te worden getekend.	Geen actie op ondernomen Zie hierboven		✗
		Wij <u>adviseren</u> u steekproefsgewijs de prestatielevering vast te stellen.	Onderhanden Het 1 ^e half jaar is aangeleverd en door ons gecontroleerd. Het 2 ^e halfjaar moet nog worden gecontroleerd.		○

5. Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	
Subsidie verstrekking In control (ML 2018 en 2019)	Er is geen totaaloverzicht beschikbaar van alle verstrekte subsidies waaruit blijkt hoeveel de totale omvang van de verstrekte subsidies is en vanuit welke afdeling de subsidie wordt verstrekt. Hierdoor ontstaat het risico dat de gemeente Zevenaar voor wat betreft de subsidies niet in control is.	Wij <u>adviseren</u> u de te verstrekken subsidies te inventariseren	Onderhanden De subsidies worden geregistreerd in Join	
		Wij <u>adviseren</u> u een subsidieregister in te stellen	Gereed Dit is na de zomer ingericht.	
	Er is geen standaard afwikkeling voor een aanvraag en toekenning, waardoor de verstrekte subsidies deels niet onderbouwd zijn met de juiste documenten. Dit is bij de controle 2022 opnieuw naar voren gekomen.	Wij <u>adviseren</u> u de noodzakelijke documenten bij een aanvraag en bij een toekenning aan te scherpen.	Geen actie op ondernomen	
		Wij <u>adviseren</u> u het proces van verstrekkingen van subsidies te uniformeren en centraal te coördineren.	Geen actie op ondernomen	
Subsidie verstrekking Tijdigheid (AV 2019)	Bij de controle op de subsidieverstrekkingen is geconstateerd dat de tijdigheid van de aanvragen en de afhandeling aandachtspunten zijn. Dit is bij de controle 2022 ook naar voren gekomen.	Wij <u>adviseren</u> u de gestelde, wettelijke termijnen bij het aanvragen en afwikkelen van subsidies te volgen.	Geen actie op ondernomen	

5. Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	
WMO en jeugd Formele rechtmatigheid (ML 2018 en 2019)	<ul style="list-style-type: none"> In de beschikking wordt alleen de zorg van de beschikking vermeld, de aanvullende zorg wordt niet vermeld; De gewenste resultaten worden in de beschikking niet vermeld; De zorg is eerder gestart dan de beschikking is afgegeven. 	Wij <i>adviseren</i> u interne controle uit te voeren op de juiste inhoud en data van de afgegeven beschikkingen.	Onderhanden Interne controle is uitgevoerd door de kwaliteitsmedewerkers en door de VIC medewerker in de review meegenomen.	○
WMO en jeugd Identiteit (ML 2022)	Op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet dient alvorens een voorziening te verstrekken, de identiteit van de aanvrager te worden vastgesteld. De vaststelling van de identiteit is niet zichtbaar in de dossiers van de verstrekkingen. Dit leidt tot een risico op een niet-financiële onrechtmatigheid.	Wij <i>adviseren</i> u de vaststelling van de identiteit zichtbaar te registreren door het volgende op te nemen: 1. Aard van het identiteitsbewijs; 2. Nummer van het identiteitsbewijs; 3. Geldigheidsduur van het identiteitsbewijs.	Onderhanden Deels is deze informatie opgenomen, maar deels ook niet.	○
WMO en jeugd Tarieven contract (ML 2022)	De contracten WMO en jeugd worden afgesloten door de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland. De contracten zijn vanuit de gemeente Zevenaar inzichtelijk. De tarieven worden centraal ingevoerd vanuit de contracten. Doordat de gemeente Zevenaar geen interne controle uit voert op de juistheid van de ingevoerde tarieven ontstaat een risico op onjuiste tarieven op facturen.	Wij <i>adviseren</i> u zichtbare interne controle uit te voeren op de juistheid van de ingevoerde tarieven.	Geen actie op ondernomen	✗

5. Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	
WMO en jeugd Volledigheid digitale dossiers (ML 2018)	In de digitale dossiers van de WMO en jeugd ontbreken noodzakelijke documenten of zijn onjuist opgenomen, onder meer ondertekende beschikkingen en gespreksverslagen. Unieke nummering van werkprocessen of BSN worden niet juist gehanteerd.	Wij <u>adviseren</u> u de digitale dossiers eenduidig in te richten en volledig te maken.	Onderhanden Binnen de uitwerking van het programma Sociaal Domein is dit verder opgepakt.	○
WMO en jeugd Beschikkingen (ML 2018)	<ul style="list-style-type: none"> - Indien zorg verleend wordt aan een jeugdige op basis van een derdenverwijzing wordt door de gemeente Zevenaar geen beschikking opgesteld. De verordening schrijft voor dat dit wel verplicht is; - Beschikkingen worden na de wettelijke termijn van afhandeling afgegeven; - De zorg wordt geleverd vóór de formele datum van beschikking. 	Wij <u>adviseren</u> u het proces te verbeteren inzake: <ul style="list-style-type: none"> - Voor alle zorg een beschikking op te stellen - De tijdigheid van de beschikkingen te verbeteren; - Geen zorg te verlenen alvorens een beschikking aanwezig is. 	Nog geen actie op ondernomen	✗
WMO en jeugd Onzekerheid PGB (AV 2019)	Om de rechtmatigheid vast te stellen van de persoonsgebonden budgetten zijn geen (extra) werkzaamheden uitgevoerd. Dit betreft werkzaamheden zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Beoordeling uitputting PGB's; - Interne controle op toekenning beschikkingen; - Opvragen klachten bij de SVB. Hierdoor wordt het risico gelopen dat de onzekerheid voor de onrechtmatigheid niet wordt beperkt.	Wij <u>adviseren</u> u interne controlewerkzaamheden op de PGB uit te voeren.	Onderhanden Zal voor de jaarrekeningcontrole worden uitgevoerd	○

5. Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	
WMO en jeugd Leerlingenvervoer Eigen bijdrage (ML 2022)	Volgens de verordening leerlingenvervoer dienen ouders onder bepaalde voorwaarden een eigen bijdrage te financieren. Deze eigen bijdrage is over 2022 niet geïnd. Hierdoor ontstaat het risico dat er te weinig baten bij de gemeente Zevenaar worden geïnd. De fout is maximaal € 7.800	Wij <u>adviseren</u> u de eigen bijdrage alsnog op te leggen of een formeel besluit te nemen deze over 2022 niet te innen.	Nog geen actie op ondernomen Voor 2023 is het nog niet aangetoond dat de eigen bijdrage is geïnd.	✗
Verhuur panden Korting (ML 2020)	Aan huurders van panden in de voormalige gemeente Rijnwaarden wordt een korting van 10% gegeven vanwege incassokosten. Dit blijkt niet meer relevant als gevolg van de automatische incasso's. Het is niet bekend of alle in rekening gebrachte huurprijzen kostprijsdekkend zijn.	Wij <u>adviseren</u> u hiervoor beleid op te stellen.	Nog geen actie op ondernomen	✗
		Wij <u>adviseren</u> u de verhuurprijzen aan te passen op het vernieuwde huurprijsbeleid.	Nog geen actie op ondernomen	✗
Personeel Loonbelasting Verklaring (ML 2023)	Er wordt bij indiensttreding geen loonbelastingverklaring opgevraagd. De keuze van de medewerker wordt op basis van mondelinge informatie vastgelegd in het personeelsdossier. Hierdoor ontstaat het risico dat de keuze onjuist wordt geregistreerd.	Wij <u>adviseren</u> u de schriftelijke loonbelastingverklaring op te vragen en deze te archiveren in de personeelsdossiers.	Nieuwe aanbeveling.	

5. Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	
Personeel Rekenplichtige ambtenaren (ML 2018)	Binnen uw gemeente is er aandacht voor integriteit. Om het bewustwordingsproces rondom integriteitsrisico's verder vorm te geven doen wij de volgende aanbeveling.	Wij <u>adviseren</u> u de gedragscodes aan te scherpen voor rekenplichtige ambtenaren, verbod op leveringen/diensten aan de gemeente.	Onderhanden Wordt opgenomen in actualisatie integriteitsbeleid	
Personeel Uitdiensttreding (ML 2021)	Bij het uit dienst treden van personeel wordt geen interne controle uitgevoerd op betalingen na de laatste uitbetaling. Hierdoor ontstaat het risico dat er sprake is betalingen waar geen prestatie tegenover staat.	Wij <u>adviseren</u> u een checklist uitdiensttreding op te stellen.	Nog geen op actie ondernomen	
		Wij <u>adviseren</u> u te beoordelen in hoeverre de uitdiensttreding volledig is verwerkt.	Nog geen op actie ondernomen	
		Wij <u>adviseren</u> u te toetsen of er na de volledige verwerking geen sprake is van betalingen.	Nog geen op actie ondernomen	
Personeel Aan en afmelding pensioen (ML 2023)	Er wordt geen interne controle uitgevoerd op de tijdige en juiste verwerking van de mutaties in het personeel bij het ABP (indienst - uitdienst - salarismutaties). Hierdoor ontstaat het risico dat personeel onvoldoende of onterecht pensioen op bouwt.	Wij <u>adviseren</u> u interne controle uit te voeren op de verwerking van de aan- en afmeldingen bij het ABP en de aanpassingen in de salarissen.	Nieuwe aanbeveling.	

6. Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Op basis van de beoordeling van de interne processen en controles vragen we aandacht voor de volgende punten bij de voorbereiding van de jaarrekeningcontrole.

- **SKN aanleverportaal**

De op te leveren documenten voor de jaarrekeningcontrole vragen wij op via het SKN-aanleverportaal. Begin januari 2024 krijgt u toegang. Wij gaan gebruik maken van een nieuw portaal. Hierover wordt u binnenkort geïnformeerd.

- **Tijdigheid voorbereidingen**

Wij vragen een tijdige voorbereiding voor de concept jaarrekening en het jaarrekeningdossier, waaronder ook de controles en rapportages inzake de rechtmatigheidsverantwoording.

- **Paragraaf Openbaarheid van bestuur**

De BBV heeft de paragraaf Openbaarheid van Bestuur voor de jaarstukken als verplicht gesteld.

- **Grondexploitaties**

De actualisatie van de grondexploitaties te verwerken.

- **Onderbouwing prestaties (getrouwheid)**

Een steekproef uit te voeren op de onderbouwing van de geleverde prestaties over het tweede half jaar en de ontbrekende documenten over het 1^e half jaar op te leveren.

- **Interne controle PGB**

Een interne controle uit te voeren middels een enquête op de geleverde prestaties bij verstrekte PGB-budgetten.

Planning:

De afronding van de detailcontroles WMO/ jeugd is gepland in week 2 en 3.
De jaarrekeningcontrole is gepland in week 15 en 16.
De controle op de verklaringen zorgaanbieders is gepland in week 17.

6. Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Op basis van de beoordeling van de interne processen en controles vragen we aandacht voor de volgende punten bij de voorbereiding van de jaarrekeningcontrole.

- **VIC nog uit te voeren**

De ontbrekende VIC op de processen inburgering en investeringen nog uit te voeren en voor de overige processen het 2^e half jaar te toetsen.

- **Begrotingsrechtmatigheid**

In de jaarrekening zal aan de hand van een rapportage inzake de bestedingen ten opzichte van de toegestane kredieten de begrotingsrechtmatigheid van de kredieten worden gevraagd.

- **Rechtmatigheidsverantwoording**

Tijdige afronding van de verbijzonderde interne controle en de verwerking van de uitkomsten hiervan in de rechtmatigheidsverantwoording.

- **Paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag**

In de paragraaf Bedrijfsvoering een toelichting op te nemen over de maatregelen welke zijn genomen om verbeteringen aan te brengen voor het voorkomen van de fouten en onduidelijkheden uit de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast nader in te gaan op het eventueel niet-naleven van de interne inkoopprocedures, eventuele overschrijdingen van de Wet FIDO met bijbehorende regelingen en de uitvoering van het integriteitsbeleid.

- **Betrouwbaarheid steekproeven**

De betrouwbaarheid van de steekproeven te onderbouwen door een aansluiting tussen de financiële administratie en de ingevoerde data en een onafhankelijke waarborg van de betrouwbaarheid van het steekproefmodel.

- **Afgrenzing**

De toerekening van de kosten aan het juiste boekjaar.

7. Actualiteiten en ontwikkelingen

Uw organisatie heeft continu te maken met veranderende wet- en regelgeving. De komende periode zijn er veel wijzigingen die een groot effect hebben op uw organisatie. Wij brengen de volgende ontwikkelingen specifiek onder uw aandacht.

Wet Bescherming Klokkenuiders

Per 18 februari 2023 geldt de nieuwe Wet bescherming klokkenluiders. Deze vervangt de Wet Huis voor klokkenluiders. De Wet bescherming klokkenluiders eist een verscherpte interne klokkenluiderprocedure. In eerste instantie alleen voor organisaties vanaf 250 medewerkers, maar per 17 december 2023 ook voor:

- Private organisaties van 50-249 medewerkers;
- Overheidsorganisaties vanaf 50 medewerkers;
- Organisaties in burgerluchtvaart, maritieme arbeid, havenstaatcontrole, offshore en olie- en gasactiviteiten;
- Organisaties die vallen onder financiële/anti-witwas wetgeving (ook bij < 50 medewerkers).

De belangrijkste aanscherpingen/veranderingen:

- Medewerkers moeten met de procedure instemmen;
- Er worden meer klokkenluiders beschermd;
- Er mag meer worden gemeld;
- Melden moet mondeling en schriftelijk kunnen en binnenkort ook anoniem - direct extern melden is ook altijd mogelijk;

- Een meldloket en opvolging moeten onafhankelijk zijn;
- Registratieplicht voor meldingen;
- Ontvangstbevestiging en feedback moeten binnen gestelde tijd worden verstuurd;
- De bewijslast ligt voortaan bij de werkgever;
- Benadeling van melders is verboden;
- De identiteit van melders moet altijd vertrouwelijk blijven;
- Sanctiemogelijkheden voor Huis voor klokkenluiders.

Alle details lezen? Ga naar www.wetbeschermingklokkenluiders.nl.

7. Actualiteiten en ontwikkelingen

NIS2-richtlijn: cybersecurity

De NIS2-richtlijn is een Europese wet die bedoeld is om de cyberbeveiliging en de weerbaarheid van essentiële diensten in de EU te verbeteren. De richtlijn geldt voor bedrijven en organisaties in verschillende sectoren, waaronder de overheid. De richtlijn stelt een aantal verplichtingen voor deze entiteiten, zoals:

- ✓ Het uitvoeren van een risicobeoordeling en het nemen van passende beveiligingsmaatregelen;
- ✓ Het melden van ernstige cyberincidenten aan de bevoegde autoriteiten;
- ✓ Het samenwerken met andere entiteiten en autoriteiten om de cyberweerbaarheid te verhogen;
- ✓ Het voldoen aan de eisen van controle en toezicht door de autoriteiten.

Organisaties moeten voldoen aan de NIS2-richtlijn omdat dit bijdraagt aan een hoger niveau van cybersecurity in de EU, wat belangrijk is voor de bescherming van de vitale functies van de samenleving en de economie. Bovendien kunnen organisaties die niet aan de richtlijn voldoen, te maken krijgen met financiële sancties die gebaseerd zijn op hun wereldwijde omzet. De NIS2-richtlijn wordt momenteel vertaald in nationale wetgeving en zal naar verwachting in september 2024 in werking treden. Organisaties doen er dus goed aan om zich tijdig voor te bereiden op de naleving van de richtlijn.

Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit

Organisaties met minimaal 100 werknemers moeten vanaf 1 januari 2024 voldoen aan de rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit (WPM). Jaarlijks dienen zij te rapporteren bij de RVO over het totaal aantal zakelijke kilometers en woon-werkkilometers van werknemers, het soort vervoermiddel en het brandstoftype. Wethouders, gemeenteraadsleden en andere politieke vertegenwoordigers zijn geen werknemer en hoeven niet meegeteld te worden.

De eerste rapportages over 2024 moeten uiterlijk 30 juni 2025 zijn ingediend. Organisaties met minder dan 100 werknemers mogen op vrijwillige basis ook rapporteren. De omgevingsdienst controleert straks of organisaties voldoen aan hun rapportageverplichting.

Verplichte laadpalen op bedrijfsparkerplaats

Wist u dat, indien u een bedrijfspand hebt met meer dan 20 parkeerplaatsen, u vanaf 2025 minimaal 1 laadpaal moet hebben? Gaat u verbouwen of nieuwbouw realiseren dan gelden mogelijk andere regels: [verplichte laadpalen](#)

8. Afsluiting

Bedankt voor de samenwerking

Mede namens het team van Stolwijk Kelderman willen wij onze waardering uitspreken voor onze samenwerking tijdens de controle van uw organisatie. Deze managementletter is opgesteld in overleg met betrokken medewerkers, de concerncontroller, gemeentesecretaris en de wethouder financiën en met hen besproken. Deze managementletter wordt ter kennisgeving aangeboden aan de auditcommissie en de Raad.

We vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Dank voor het vertrouwen in ons. We kijken uit naar toekomstige samenwerking om uw doelen te bereiken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA   w.g. mw. H.G.J. de Feiter RA

8. Afsluiting

Samenwerkende specialisten

Binnen Stolwijk Kennisnetwerk bundelen wij een aantal kennisgebieden op financieel, bedrijfskundig, economisch en personeelsniveau. Vanuit deze verschillende disciplines hebben wij een 360 graden overview, zodat wij u beter en vollediger kunnen adviseren. Deze aanpak, waarbij specialisten en generalisten nauw samenwerken, leidt ertoe dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het duurzame succes van uw organisatie. Hoe wij dat doen? Dat leest u in het transparantieverlag op onze website.

Uw succes > www.stolwijkkennisnetwerk.nl

